

törvény szakaszainak az egyenlő elbánás elvére alapított rendelkezéseivel ellentétben a távollevő gondnoka csupán az öröklési nyilatkozat bejelentésére lenne jogosult, tekintve, hogy az örökösödési eljárásról szóló törvényben ily korlátozás elő sem fordul, a távollevő örökös elesnék mindazon jogoktól és előnyöktől, amelyeket az 1894: XVI. t.-cz. részére egyébként biztosít. De a fentebb kifejtett álláspontot látszik megerősíteni a m. kir. Curiának 1908. évi április hó 23-án 4437/1907. szám alatt kelt döntése is (l. Grill Döntvénytár XV. k. 611. lap), mely szerint a távollevő örökös részére kirendelt ügygondnok egyezség kötésére jogosult.

*

Személyi hírek. Kir. közjegyzőkké kinevezettek *dr. Lüley Sándor* mohácsi kir. közjegyzőhelyettes Dunaföldvárra és *dr. Májay Dezső* budapesti kir. közjegyzőhelyettes Tasnádra.

Maghaltak *Deszkáss Gusztáv* budapesti; *Geiszler József* soproni és *dr. Matisz Dezső* váci kir. közjegyzők.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadó-
Egész évre . . . 10 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	==== hivatal ====
Félévre 6 „	budapesti kir. közjegyző.	Budapest, VI, Andrásy-út 1.

Tartalom. A magyar közjegyzői intézmény története. — Védjük meg törvényadta hatáskörünket. — Mi teszi a közjegyzőt? — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

A magyar közjegyzői intézmény (1874:XXXV. és 1886:VII. törvénycikkek) története.

Irta: Rupp Zsigmond, budapesti kir. közjegyző.

(Folytatás.)

III. Az országbirói értekezlet és provisorium korszaka.

Az osztrák közjegyzői rendtartás rövid életű volt.

Véget vetett neki a hazánk törvényes intézményeit helyreállító, 1860. október 20-án kelt októberi diplomával egybehívott *országbirói értekezlet*.

Ő felsége e diplomával helyreállította az 1849-ben eltörölt magyar törvénykezést, a magánjogot és elrendelte, hogy „a királyi curia tagjaiul kinevezendő jogtudósok az országbiró elnöklete alatt más alkalmas egyéniségek közbenjöttével a magyar igazságszolgáltatásnak

szervezése felett tanácskozáván, ebbeli javaslataikat a m. kir. kancellária útján haladéktalanul felterjesszék“.*

Az értekezlet üléseit 1861. január 30-án nyitotta meg és márczius 4-én be is fejezte.

Az anyagi törvény legkiválóbb intézkedéseként kimondotta (1. §), hogy a „magyar polgári anyagi magán-törvények visszaállítatnak, de a közhitel, a jogfolytonosság és a helyzet szükségai által igényelt pótlásokkal“.

A pótlások a következők voltak:

„Az 1852. november 29-én kibocsátott ösiségi patens mindazon rendeletei, amelyek az öröklésre vonatkoznak, megszüntetnek, de egyéb részei fentartatnak“. A magyar örökségi jogot több rendbeli pótlással — egyebek között a köteles rész intézményének föllállításával egészítette ki; kimondotta továbbá, hogy: „Az osztrák polgári tör-

* A gróf *Apponyi György* országbiró elnökle alatt működött — hazánk jogéletében korszakot alkotott ugynevezett: „országbirói“ értekezletnek tagjai a következők voltak, és pedig mint: *a kir. Curia tagjai*: Ambrus Mihály, Eötvös József, Fabinyi Teofil, Fábry István, Hubay József, Kis Andor, Kopácsy József, Kováts István, Lévy Sándor czimz. püspök, Lipovniczky Vilmos, Lukáts Ignác, Markovits József, Melczér István, Nagy István, Prónay Albert báró koronaőr, Sárközy Kálmán, Somoskeőy Antal, Szabó Imre, Szentiványi Vincze, Szutsits Károly, Török Bálint gróf, Zádor György, Zsivora György és Zsoldos Ignác — mind hétszemélynek.

Az egyéb „*alkalmatos egyének*“ pedig ezek voltak: Deák Ferencz, Majláth György főtárnokmester, Ghyczy Kálmán, Barkóczy János gróf országzászlós, Horváth Boldizsár országbirói ítélőmester, később igazságügyminister, Prónay Albert báró koronaőr, Desseffy Emil gróf, Graenzenstein Gusztáv kincstári tanácsos, később államtitkár, Huszár kir. táblai előadó, Jendrasek Miksa megyei főügyész, dr. Venczel Gusztáv egyetemi jogtanár, Zsigmondy Vilmos bányaugynök, Farkas Ferencz a debreczeni keresk. kamara elnöke, Fuchs Adolf a pesti nagykeresk. testület elnöke, Kochmeister Frigyes a pesti keresk. kam. elnöke, Mihályfy Albert nagyváradi kereskedő, D. Szabó József tanár, Vecsey Sándor a pesti polg. keresk. testület alelnöke, Illés János — és végre a *következő ügyvédek*, ugymint: Balázs Antal, Deák József, Hollovich Boldizsár, Kapczy Tamás, Láng Ignác, Ledniczky Mihály, Nyeviczkey József, Ráth Károly, Rudnyánszky Béla, Rudnyánszky Ferencz, Samarjai Károly, Soltész Albert, Stockinger Mór, Szabó Samu, Széher Mihály, Thalaber Lajos, Thanoffer Pál és Tóth Lőrincz.

vénykönyvnek mindazon rendeletei, melyek az 1855. évi december 15-iki telekkönyvi rendelettel kapcsolatban állván, a telekkönyvnek tárgyát képező valamely dolgok szerzése vagy elidegenítése módjait meghatározzák, — fentartatnak“.

Fentartotta — csekély módosítással — az osztrák telekkönyvi rendeletet is.

Az osztrák bányatörvényt a 72. §-ban foglalt pótlásokkal és az 1853. évi márczius 2-án kelt *urbéri patenst* a 4. §-ban foglalt módosításokkal szintén érvényben hagyta, de megszüntette az osztrák perrendtartást, a büntető törvényt, az osztrák váltótörvényt, a csődtörvényt és helyükbe részletes módosításokkal, újításokkal a magyar törvényeket állította vissza.

Megszüntette a közjegyzői rendtartást is.

Az 1861. évi február hó 15-én tartott ülésében kimondta, hogy „*a hiteles helyek iránt a hazai törvények intézkedvén, és ezek úgy a visszaállított törvényhatóságok által lévén a magyar törvény értelmében a közjegyzők fenmaradó teendői végzendők, — a közjegyzői hivatal ezennel megszüntetetik*“.

Az erre vonatkozó indokok szóról-szóra így hangzanak:

Megszüntetendő a közjegyzői intézmény, mert:

1. a visszaállítandó magyar törvényekkel ellentétben van;
2. a magyar törvény szerint azon cselekvények, melyekre az osztrák törvények a közjegyzőket feljogosítják, határozottan megnevezett hatóságokra, hivatalokra és testületekre vannak ruházva;
3. ezeknek régi hatáskörét és jogait országgyűlésen kívül elvonni nem tanácsolható;
4. az alkotmányos nyilvánosság a közjegyzők hitelességét különben is bőven és sokkal megnyugtatóbban pótolja;

5. a hiteles helyek visszaállításával a közjegyzők teendőinek nagy része megszűnik és a magyar nemzet végrendeleteit, szerződéseit és egyéb eredeti okmányait vérévé vált féltékenységgel szokta őrizni, s több biztosságot helyez a magyar törvény által kijelölt hiteles helyek és személyekben, mint a félig hivatalos, félig magánszemélyeket képviselő közjegyzőkben;

6. a közjegyzőség megszüntetése által a magánérdekek legkevésbé sem sértetnek, sőt ezen a magyar nemzet rokonszenvével sohasem találkozott intézménynek megszüntetése, költséges volta miatt is javasoltatik; és végül

7. mert a váltóügyekre szükséges váltójegyzők a magyar törvények értelmében különben is megmaradnak“.

Tehát ezek voltak az intézményünkre mért halálos döfésnek indító okai.*

Csakugyan ezek-e? Alig hihető.

Hisz ezek minden elfogulatlan szakember előtt anyyira semmitmondók, üresek s legnagyobbbrészt még valótlank is, hogy lehetetlen az országbirói értekezlet kitünő jogászai és államférfiai részéről még csak feltételezni is, hogy kizárólag ezek az indokok vezérelték volna elhatározásukban.

Elemezzük csak kissé őket.

1. „Az intézmény a visszaállítandó magyar törvényekkel ellentétben van.“

Ez egyszerűen nem áll, — hacsak a hiteles helyekről rendelkező elavult törvények nem lebegtek az érte-

* Kimondatott pedig e határozat a közjegyzői intézmény kérdésében kiküldött albizottság javaslatára, melynek tagjai voltak: Prónay Albert báró, Eötvös József, Ambrus Mihály, Sárközy Kázmér, Hubay József és Kapczy Tamás — tehát hat hétszemélynek és egy ügyvéd! A javaslat a teljes ülésben 1861. február 15-én tárgyalatván, senki sem szólott hozzá, mire az elnök e néhány szóval: „Úgy látszik, a nagyméltóságú tanácskozmány a felolvasott javaslathoz egyes akarattal hozzájárul,“ — a közjegyzői intézményt hazánkban eltemette.

kezlet szemei előtt. Az 1874. évi törvényhozás, sőt az 1870—1873. években, az ébredés korszakában, Magyarország egész jogászai közvéleménye ennek épen az ellenkezőjét tanusította, mikor az intézmény életbeléptetését ritka hévvel, egyhangulag sürgette.

2. „Mivel a magyar törvény szerint azon cselekvények, melyekre az osztrák törvények a közjegyzőket feljogosítják, határozottan megnevezett hatóságokra és testületekre vannak ruházva.“

A közjegyző hatáskörébe tartozó legfontosabb teendő: *a felek magánügyeleteinek közjegyzői okiratba foglalása.*

Vajjon most melyik „hatóság“, „hivatal“, avagy „testület“ gyakorolja nemcsak hazánkban, hanem a világ bármelyik jogállamában ezt a par excellence közjegyzői teendőt, amely egymaga megérdemli, hogy részére külön intézmény alkottassék.

3. „Ezeknek (már t. i. a fenti hatóságnak, stb.) régi hatáskörét és jogait országgyűlésen kívül elvonni nem tanácsolható.“

Ezzel, a főleg a közjegyző mellékhivatását érintő tizedrangú indokkal, ami nem igazolhatja egy közszükségletet képező üdvös intézmény eltörlését, az értekezlet — a váltójegyzőktől eltekintve — vagy a bíróságokra, vagy a hiteles helyekre, vagy magára az ügyvédi karra célozhatott. De vajjon csorbítja-e a bíróságok hatáskörét, ha *permissive* kimondatik, hogy a bíróság a hatáskörébe eső egyes cselekményeket nemcsak a saját tagjaival, hanem a közjegyzővel is végeztetheti? Pedig ennél többet birói megbízás dolgában az eltörölt közjegyzői törvény sem állapított meg.

A hiteles helyekről és a váltójegyzőkről később külön lesz szó, ami pedig az ügyvédi kart illeti, — ezt az okiratszerkesztés, mint *kizárólagos* hatáskör, —

a közokirat-szerkesztés, a hiteles cselekmények és a birói megbízási teendők pedig egyáltalán sohasem illették.

4. „Mivel az alkotmányos nyilvánosság a közjegyzők hitelességét különben is bőven és sokkal megnyugtatóbban pótolja“.

Ez az indok komoly gondolkozóba ejt. „Alkotmányos nyilvánosság!“ Vajjon mit is jelenthet ez a perenkívüli magánjogéletben? Gondolatban átfutottam a közjegyzői törvény minden egyes fejezetén, de legjobb akarral sem tudtam a közjegyzőnek bár csak *egyetlenegy* olyan teendőjét is fölfedezni, amit az „alkotmányos nyilvánosság“ fölöslegessé tenne. Fölidéztem, amennyire ismerem, az összes modern „alkotmányos“ jogállamok magánjogi törvényeit, — de a perenkívüli eljárásban, különösen a vagyon és közhitel biztosítására szolgáló intézmények közé sehol sem találtam felvéve az „alkotmányos nyilvánosságot!“

Lehet, hogy az én gyarlóságomban van a hiba, de annál többet kockáztatok, ha ama tisztelet daczára, amelyet az országbirói értekezlet kitünő jogászai iránt ma is érzek: — kijelentem, hogy a szóbanforgó indokot oly nevetséges frázisnak tartom, hogy vele akármelyik jogintézménynek, akár magának a telekkönyvi intézménynek is ki lehetne mutatni felesleges voltát.

5. „Mivel a hiteles helyek visszaállításával a közjegyzők teendőinek nagyrésze megszűnik és a magyar nemzet végrendeleteit, szerződéseit és egyéb eredeti okmányait vérvé vált féltékenységgel szokta őrizni, s több biztosságot helyez a magyar törvény által kijelölt hiteles helyek és személyekben, mint a félig hivatalos, félig magánszemélyeket képviselő közjegyzőkben.“

Érdemes-e ezzel a nem kevésbé naiv indokkal komolyan foglalkozni? A XIX. századot temetjük-e, vagy a XV-iket akarjuk föltámasztani sírjából?

Lehet-e a mai korszakban, az ősiség eltörlése után, a hiteles helyekről, miknek létjogosultságát a középkorban a korlátolt jogismeret mellett egyrészt az irni tudás kizárólagossága adta meg, úgy beszélni, mint visszaállítandó intézményről?

Akár igen, akár nem, megtörtént!

A tisztelt táblabíró úrnak, aki e pontot szerkesztette, tulnag adag jutott a honfiui hévből, mikor a belőle kiszorult fölösleggel az elavult jogintézményeinek mumiájába akart életet lehelni.

Vajjon sikerült-e szegénynek?

Alig hiszem. Hisz láthatta később a jó öreg, hogy a hiteles helyek nyomába lépett közjegyzőség eltörlése után az egész provisorium alatt nem akadt ember, ki a „magyar nemzet vérvé vált féltékenységgel“ feltámasztott régi szellem szolgálatát igénybe vette volna.

6. Mivel a közjegyzőség megszüntetése által a magánérdekek legkevésbé sem sértetnek, sőt ezen a magyar nemzet rokonszenvével sohasem találkozott intézménynek megszüntetése költséges volta miatt is javasoltatik, — s különben is a váltóügyekre nézve a váltójegyzők hatásköre a magyar törvények érdekében érintetlen marad.

Erre csak azt mondhatjuk, hogy amikor az osztrák közjegyzői rendtartással életbeléptetett közjegyzői intézmény az első és egyetlen szerves állami intézmény volt Magyarországon és amint tudjuk, még két évig sem állott fönn, az ország egyes részeiben meg alig pár hónapig: merész, elhamarkodott dolog volt pálczát törni fölötte; kimondani, hogy a nemzet egésze gyűlöli, holott még

idő sem lehetett rá, hogy a nagyközönség megismerkedjék vele és a gyakorlat kipróbálja életképességét.

Hogy költséges lett volna? Erre csak annyit, hogy a legutolsó zugirász is jobban megfizetteti magát, mint ahogy az akkori közjegyzőket díjaztatta a törvény.

Ami a váltójegyzőket illeti, ők könnyen megmaradhattak volna a közjegyzők mellett, úgy ahogy 1874-ben is megmaradtak és még ma is működnének, — ha egymásután meg nem haláloznak. Különben mindezekre az aggályokra az utóbbi évtizedek már ráczáfoltak.

(Folyt. köv.)

Védjük meg törvényadta hatáskörünket.

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy a közjegyzői intézménynek lépten-nyomon támad ellensége. Hol az ügyvédek, hol a községi jegyzők fenyegetik létérdekeit. Némely hatóságok is féltékenyek vele szemben. Irigye több van, mint amennyire rászolgál. Csak a nagy közönség méltányolja hasznos működését és tiszteli meg mindinkább növekedő bizalmával. Szorosan véve ez ugyan a döntő, mindazáltal nekünk közjegyzőknek folyton résen kell állanunk és szívósan védenünk azon jogkört, amely a kart törvénynél fogva megilleti.

Egy ilyen törvénynél fogva ránk ruházott jogkör erélyes védelmére hívom fel kartársaimat ezennel. Az 1894: XVI. t.-cz. 55. § 4. pontja ugyanis feljogosítja a kir. közjegyzőt, hogy oly esetekben, ha a tárgyalás alkalmával tűnik ki, hogy valamely kiskorúnak vagy gondnokoltnak érdeke összeütközik szülői, gyámja vagy gondnoka érdekével: a kiskorú vagy gondnokolt részére ügygondnokot rendeljen ki, mindazáltal a gyámhatóság utólagos jóváhagyásától feltételezetten.

Én ezen jogomat mindig gyakorlom is, bár évek óta rossz szemmel nézi azt úgy a székesfőváros, mint Pestmegye árvaszéke.

Különösen az előbbi határozottan és kizárólagosan magának vindikálja ily esetekben az ügygondnok kinevezésének jogát. Főérve az, hogy az ügygondnok kirendelése természeténél fogva a gyámhatóság jogkörébe tartozik, s a főváros területén nincs is szükség arra, hogy a tárgyaló kir. közjegyző rendeljen ki ügygondnokot, mert az iratoknak az árvaszékhez való betérjesztése és az árvaszéknek ügygondnok rendelése számbavehető idővesztéséget nem okoz.

Ez azonban nem áll. Nézetem szerint azon árvaszék, amely így érvel: helytelenül érvel s tulajdonképeni rejtett indoka a féltékenykedés, a helyén nem lévő hatalmi kérdés felvetése.

Hogy ez így van, a következőkkel kívánom megindokolni: Már az 1877: XX. t.-cz.-nek a régi hagyatéki eljárást szabályozó szakaszai közt a 250. § 4-ik pontja így szól:

„Ha a tárgyalás alkalmával kitűnnék, hogy a kiskorú érdekelt, szülőinek, a gyám vagy gondnoknak, vagy más kiskorú testvérnek érdekével összeütközik, — az esethez képest és azon eset tartamára a tárgyalás vezetője a gyámhatóság utólagos jóváhagyása mellett akár a közgyám, akár más alkalmas községi lakos személyében ügygondnokot rendel, ha pedig a kiskorúak érdeke egymással jó összeütközésbe, mindegyik érdek részére külön ügygondnok rendelendő.“

Ezen törvénycikk 244. §-a értelmében pedig a hagyatéki tárgyalás vezetésére vagy az árvaszék egy tagja, vagy pedig a szolgabíró volt kirendelendő. A kérdéses ügygondnok kirendelésére tehát az árvaszék bármely tagja, — tehát bármely fiatal fogalmazó is — és a szolgabírónak helyettese is fel volt jogosítva.

Az új örökösödési eljárást szabályozó 1894: XVI. t.-cz. 55. §-nak 4. pontja pedig szószerint így hangzik:

„Ha csak a tárgyalás alkalmával tűnnék ki, hogy valamelyik kiskorú vagy gondnokság alatt álló személynek érdeke szülőinek, a gyámnak, vagy a gondnoknak érdekével összeütközik, s részére a gyámhatóság külön gondnokot nem rendel: a tárgyalás vezetője — a gyámhatóság utólagos jóváhagyásától feltételezve — a kiskorú részére akár a közgyám, akár más alkalmas egyén személyében ügygondnokot rendel. Ugyanez a szabály alkalmazandó akkor is, ha több olyan kiskorúnak vagy gondnokság alatt állónak érdeke

ütközik össze egymással, akiknek ugyanazon egy személy a képviselője.“

Az új törvény tehát majdnem szóról-szóra átvette a régi törvény ez irányban való intézkedését. A törvény szava pedig nem magyarázható félre. Világosan feljogosítja a tárgyaló királyi közjegyzőt a kérdéses esetekben egy alkalmas ügygondnok kirendelésére. Ez tény. S mi a célja? *Hogy lehetővé tegye a tárgyalás minél gyorsabb befejezését.*

Én azonban óvatosságból átolvastam ezen törvényszakasz indokolását is azon reményben, hogy világot vet a törvényhozó szándékára.

Ebben nem is csalódtam. Az indokolás szóról-szóra így hangzik: „Az 55. § megvonja a hagyatéki tárgyalás tárgyi terjedelmének körvonalait általában azon elvek szerint, melyek e tekintetben az 1877:XXX. t.-cz. 250. 251. és 252., valamint az 1868:LIV. törv.-cikk 585. és 586. §-ban foglaltak. A tárgyalandó kérdések sorából ki voltak választandók az 1877:XX. t.-cz. 250. §-nak 1. és 5. pontjában említett kérdések, mert ezek az örökösödési eljárás természet-szerű keretén kívül lesznek, s tisztán a gyámhatóság hatáskörét érinti és mert semmi sem akadályozza, hogy ezeknek a kérdéseknek tárgyalása és megoldása külön gyámhatósági eljárásra utaltassék. Az a körülmény, vajjon valamelyik kiskorúnak érdeke szülőinek, gyámjának vagy a gondnoknak érdekével nem ütközik össze, sokszor csak a tárgyalás során állapítható meg és ilyenkor a tárgyalás sikeres befejezése szempontjából mellőzhetlen, hogy a felmerült nehézség az eljárás további folyamának megakasztása nélkül oszlattassék el. **Ugyanazért az 55. § 4. pontja a szóbanforgó érdeköszeütközés esetében szükséges ügygondnokrendelést — a gyámhatósági utólagos jóváhagyás fenntartásával — a tárgyalás vezetőjének teendői közé sorozza anélkül, hogy ezáltal a gyámhatóság természet-szerű hatáskörén csorbát ejtene.**“

A törvény szövegéből és az indokolásból következik tehát, hogy:

1. A hagyatéki tárgyalás vezetőjének **nemcsak joga, hanem kötelessége is**, hogyha a kérdéses érdeköszeütközések valamelyike a tárgyalás során nyilvánvalóvá lesz: ő rendeljen ki ügygondnokot és pedig a tárgyalás sikeres és gyors befejezésének érdekében.

Az ugyanis kétséget nem szenved, hogy a tárgyalás megszakitása, elhalasztása, az iratoknak az árvaszékhez való betérjestése, az árvaszéknek a felek meghallgatása iránt való külön tárgyalása (mert az elképzelhetetlen, hogy az árvaszék a felek alapos meghallgatása nélkül helyesen intézkedhessék) — továbbá az iratoknak ismét a közjegyzőhöz való küldése és újabb tárgyalás kitűzése igen tetemes idővesztéssel járna még az esetben is, ha soronkívül intézkednék az árvaszék.

A törvényhozás világosan ezen időpocsékolást kívánta megszüntetni, illetőleg annak elejét venni.

2. Nincs is semmi szükség arra, hogy okvetlenül az árvaszék intézkedjék ily esetben ügygondnok kirendelése iránt. Amint a törvényhozó mondja: nem ejt csorbát a gyámhatóság természet-szerű hatáskörén az, hogy a királyi közjegyző nevezze ki az ügygondnokot. Először azért nem, mert a királyi közjegyző is kellő gondossággal köteles eljárni az ügygondnok személyének megválasztása körül, — másodsor, mert az árvaszéknek módjában áll az osztály felülbírálása alkalmával azt is felülbírálni, hogy a kirendelt ügygondnok alkalmas-e tisztének betöltésére.

Nem hagyhatom szó nélkül, hogy a királyi közjegyző értelmi és vagyoni garanciája semmivel sem áll mögötte az árvaszék tagjainak illetően qualificatioja mögött, sőt azt ügyvédi oklevelénél fogva a legtöbb esetben jóval felül is mulja. Nem tartom kevésbé képesnek arra, hogy alkalmas ügygondnokot rendeljen ki, mint maga az árvaszék. Ha pedig mégis tévedett volna, az árvaszéknek mindig módjában és jogában áll a tévedést kiküszöbölni anélkül, hogy azáltal a gondnokolton a legkisebb kár vagy jogsérelem esett volna.

Magától értendő, hogy sem a királyi közjegyzőnek, sem az árvaszéknek nem szabad kicsinyes szempontok után indulnia. Ez nem hatalmi kérdés, hanem kötelesség, amelyet úgy az egyiknek, mint a másiknak a gondnokolt érdekében a legnagyobb gondossággal és lelkiismeretességgel kell teljesítenie.

3. Magának az árvaszéknek sem állhat érdekében azon, — különben is törvénybe ütköző kívánságát erőszakolni, hogy a kérdéses érdeköszeütközés felmerülése esetén a kir. közjegyző az iratokat ügygondnok rendelés végett az árvaszékhez mutassa be, mert csak saját munkáját szaporítaná szükségtelenül.

Hasonlítsuk össze a gyors intézkedés esélyeit a kir. közjegyző és az árvaszék ügygondnok kirendelése esetén.

Ha a kir. közjegyző a tárgyalás során veszi észre az érdekösszeütközést, vagy azonnal kirendeli az illető kiskorúnak a tárgyaláson jelenlévő egyik férfi vérrokonát (aki a családi viszonyokat saját tapasztalatából ismeri) s nyomban folytatja a tárgyalást, — vagy kipuhatólja a megjelent felektől az arra legalkalmasabb személyt s rögtön — sürgősség esetén mindjárt másnapra — kitűzi az újabb tárgyalást, amelyre az ügygondnokot is megidézi.

Ha azonban a kir. közjegyző kénytelen volna ily érdekösszeütközés esetén az iratokat az árvaszékhez beterjeszteni, akkor:

a) az iratoknak árvaszékhez küldése postán, itt az iktatás és az előadónak való kiosztás igénybe vesz rendszeren legalább	4 napot
b) míg az előadónál sorra kerül az elintézés, igénybe vesz átlag legalább további	8 „
c) tárgyalásra megidézése a feleknek és tárgyalás	8 „
d) az ügy elreferálása, és a határozat kiadmányozása	8 „
e) Míg a közjegyző újabb tárgyalásra idézheti a feleket, ismét további	8 „
tehát az átlagos időveszteség legalább	35 nap

Tudok eseteket, amikor az időveszteség több hónapra rúgott. Megengedem, hogy rendkívül sürgős esetekben az ily ügy elintézését az árvaszéknel át lehet hajtani egy hét alatt is, — de hogy az mennyi utánajárásba kerül, az bővebb magyarázatra nem szorul.

Kétségkívül helyesen intézkedett tehát a törvényhozás és meggyőződésem szerint a királyi közjegyzők kötelessége az 1894: XVI. t.-cz. 55. § 4. pontján alapuló jogukat erélyesen megvédeni és pedig nemcsak a kar dísze, hanem főképen és elsősorban (az aránytalanul gyorsabb intézkedés által) az örökösök érdekében.

Dr. Rónay Károly
budapesti kir. közjegyző.

Mi teszi a közjegyzőt?

Dr. Charmant Oszkár budapesti kir. közjegyző úr a budapesti közjegyzői kamara februári rendes közgyűlésén egy konkrét áthelyezési esetből folyólag vetette fel ezt a kérdést és tárgyalta nagy jogi apparátussal. Ezen érdekes jogi fejtegetés közlönyünk márcziusi számában egész terjedelmében megjelent.

Dr. Charmant közjegyző úr megállapítja, hogy „mivel a közjegyzői állás pályázat útján töltendő be a törvény imperatív rendelkezéseinek fogva, ennél fogva a pályázat mellőzésével történt betöltés törvénytelen“, — továbbá, hogy „nagy okkal feltehető az a kérdés, hogy amennyiben a minister a kinevezés körül az eljárási szabályokat megsérti, az ilyképp kinevezett közjegyző által felvett okiratok közjegyzői okiratok-e egyáltalán, van-e jogosítva az illető a közjegyzői állást elfoglalni és a kamara által ideiglenesen kirendelt helyettestől az irodát átvenni“ és végül, hogy „annyi bizonyos, hogy nem a minister teszi az embert közjegyzővé, hanem a törvény“.

A felvetett kérdéssel a konkrét áthelyezéssel kapcsolatban kamaránk választmánya is foglalkozni fog a közgyűlés határozata alapján. Ezen okból, de a kérdés jogi érdekességénél és fontosságánál fogva is bátor vagyok ahhoz a következőkben hozzászólni.

Mindenekelőtt is előrebocsájtom, hogy *dr. Charmant* úr helyesen állítja fel és különbözteti meg a kinevezés előfeltételeinek két kategóriáját, és pedig: a képesítési törvényes rendelkezéseket és az eljárási szabályokat.

Ami a képesítési törvényes rendelkezéseket illeti, az kétségtelen, hogy az ezek nélkül, vagy ezek ellenére kinevezett közjegyző nem véglegesen kinevezett.

Dr. Charmant úr szerint nálunk e kérdésben nem fejlődött még ki judicatura, de Németországban igenis megállapította a judicatura, [a gyakorlat s a jogirodalom, hogyha a minister kinevez valakit, akiben a képesítés törvényes feltételei hiányoznak, az közjegyzői minősítést nem nyer.

Szerintem e kérdés elbírálása végett nem szükséges Németországba mennünk s a német judicaturára hivatkoznunk, amennyiben nálunk törvényes intézkedések kétségtelenül rendelkeznek e

tekintetben. Ugyanis az 1883. évi I. t.-cz. 1. §-a világosan megmondja, hogy „állami vagy köztörvényhatósági tisztségre csak az nevezhető ki s a kinevezés csak arra nézve tekinthető véglegesnek“, aki az ott előírt feltételeknek megfelel s a törvény által megállapított képzettséggel bír.

De sőt a közjegyzői novella 2. §-a világosan megmondja, hogy „közjegyző csak olyan teljeskorú magyar állampolgár lehet, aki az ott megállapított jellembeli és tudományos minősítéssel rendelkezik.

Ha tehát a felhozott példa szerint sarki hordár neveztetnék ki, akár bíróvá, akár közjegyzővé, a kinevezés arra vonatkozólag nem tekinthető véglegesnek.

Dr. Charmant úr megállapítása tehát érdemben feltétlenül megáll és csak azon megjegyzésével szemben, mintha nálunk e kérdésben judicatura sem fejlődött volna ki, bátor voltam rámutatni a hivatkozott törvényszakaszokra, amelyek itt applikálhatók, amelyek expressis verbis intézkednek.

Más dolog az *eljárési szabályok* megsértésének a kérdése.

Mindenekelőtt is azonban az a kérdés, hogy a pályázat nélküli áthelyezéssel az eljárési szabályok megsértettek-e és hogy az ilymódon történt áthelyezés törvénytelen-e? Vagyis az 1874. XXXV. t.-cz. 6. §-ának azon intézkedése, hogy „a közjegyzői állomás pályázat útján töltetik be“ mikép értelmezendő, általában mindennemű betöltésre vonatkozik-e ez, avagy per analogiam legis vagy juris csakis a kinevezés útján való betöltésre vonatkozik-e ez?

A birói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. t.-cz. egyetlen §-a sem mondja kifejezetten, hogy a birói állások áthelyezés útján is betölthetők és csakis a 16. §-nak azon intézkedéséből, hogy a bírót csak saját akaratával lehet más bírósághoz áttenni, — csak a contrario következtethetni, hogy a saját akaratával pedig lehet. Mégis az áthelyezések a kir. bíróságok szervezésétől fogva, hogy úgy mondjuk mindennapiak, már akár kölcsönösök voltak ezek az áthelyezések, akár nem.

Nincs jogi ok arra, hogy a bíróságokra fennálló ezen dispositio a közjegyzői állásokra is ne legyen alkalmazható. Amint ilyen kölcsönös áthelyezések a közjegyzői állásokra voltak is, vannak is. A gyakorlati élet ezt szükségessé tette, a jogszokás, a judicatura pedig elfogadta és szentesítette.

Az egészen más kérdés, hogy történhetik-e ily módon visszaélés. Visszaélés elvégre mindig és mindenütt történhetik. Ez azonban döntő argumentum nem lehet.

Dr. Charmant úr szerint az ily kölcsönös áthelyezés csak úgy történhetnék meg, ha mind a két közjegyző lemondana állásáról és mind a két állásra pályázat hirdettetnék. Alig hiszem, hogy a kölcsönös áthelyezést kérő közjegyzők ezt az expedienst, ezt a modus vivendit valami nagy gaudiummal fogadnák, de sőt kétségtelennek tartom, hogy a közjegyzői állásoknak ezen módon való betöltése az esetben egyáltalán soha elő nem fordulna.

De nincs is erre semmi szükség, mert mindaz, ami a kinevezéseknél természetszerűleg kell, hogy t. i. a közjegyzői kamara a pályázó törvényes képesítését, jellembeli és tudományos qualificatioját megvizsgálja és véleményezze (és nem candidálja, mert ehhez nincs is joga), — itt, az áthelyezésnél teljesen felesleges.

Ha pedig a kölcsönös áthelyezés törvényen és jogszokáson alapuló intézmény, nincs ok azt mondani, hogyha pedig ez az áthelyezés nem kölcsönös, akkor már törvénytelen.

Ezek folytán tehát a közjegyzői törvény 6. §-a a joghason-szerűség és a judicatura alapján akként értelmezendő, hogy az a közjegyzői állásnak csakis a kinevezéssel és nem az áthelyezéssel történő betöltésére vonatkozik.

Megjegyzem itt mellesleg, hogy az osztrák közjegyzői rendtartás szerint az igazságügyministernek joga van előzetes pályázat nélkül kinevezni is, nemcsak áthelyezni.

Még könnyebb a felelet a tekintetben, hogyha feltéve, eljárési szabályok megsértésével történt volna is az áthelyezés, az ezen közjegyző által felvett okiratok közjegyzői okiratok-e?

A hivatkozott törvényszakaszok világosan megállapítják, hogy a kinevezés mikor nem végérvényes; tehát a lényegét nem érintő eljárési szabályok megsértése — ha még tényleg fenforogna is — a közjegyzői állás törvényes betöltését problematikusná nem teszi; — az ilyen közjegyző által felvett okiratok igenis közok-iratok. Nem hiszem, hogy akadna Magyarországon egyetlen bíró, aki konkrét esetben az ellenkezőjét mondaná ki. Hova jutnánk, ha például egy törvényszéki ítéletet azon az alapon támadnának meg a felebbezés során, hogy a törvényszéknél a tanácsban az egyik bíró kinevezésénél az eljárési szabályok mellőztettek, vagy megsértettek!?

Ezek szerint tehát, ha a közjegyzői novella 2. §-ában foglalt határozmányok betartottak, ha olyan egyén nevezetik ki, aki az ezen §-ban meghatározott jellembeli és tudományos minősítéssel bír: akkor a kinevezés feltétlenül érvényes, törvényes és ezen kinevezés törvényességét és érvényét egyáltalán nem alterálja azon körülmény, ha az eljárási szabályok netán tényleg megsértettek is.

A közjegyzővé válásnak constitutív elemei tehát: a képesítési törvényes rendelkezések és a ministeri kinevezés. Ez a kettő együttesen teszi a közjegyzőt. Az eljárási szabályok *ennél* irrelevantások. Ha a konkrét áthelyezési ügyben a közjegyzői törvény 6. §-ának véleményem szerint meg nem felelő értelmezésével meg is állapíthatnánk, hogy az eljárási szabályok megsértettek, — az kétségtelenül bizonyos, hogy az ilykép kinevezett, helyesebben áthelyezett közjegyző által felvett okiratok közjegyzői okiratok és hogy feltétlenül törvényes joga van az illetőnek a közjegyzői állást elfoglalni és a kamara által ideiglenesen kirendelt helyettestől az irodát átvenni.

Dr. Halász László
czeglédi kir. közjegyző.

Felsőbirósági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

66. A szegedi kir. tábla: Az elsőbiróság végzését a kifogásoknak 4500 K stornodij erejéig helytadó részét helybenhagyja, — egyebekben a végrehajtót a végrehajtás elrendelése iránti kérelmével elutasítja.

Indokok: A végrehajtás elrendelésének alapját tevő közjegyzői okirat szerint az 50.000 K kölcsöntőke után 7% kamat s ezenfelül a gyár évi tiszta jövedelmének $\frac{1}{10}$ része köttetett ki azon korlátozással, hogy ezek együtt 12%-ot meg nem haladhatnak. Az okirat harmadik pontja szerint a hitelezőre kivetendő tőkekamat-adót az adós a hitelezőnek megtéríteni tartozik s ha az adós fizetési kötelezettségének meg nem felelne, s nevezetesen egy havi kamatfizetési késedelem esetén az adós 10% stornodíjat köteles fizetni. Minthogy az 1877: VIII. tcz. 2. §-a szerint kamat alatt nemcsak a pénzben fizetendő minden melléktartozás értetik, hanem bármely dolog vagy haszon, melynek adására vagy teljesítésére az adós a hitelező részére a tőke visszatérítésén kívül kötelezettséget

vállal, s mindazon esetben pedig, amelyben a törvény az adóstól követelhető kamat legmagasabb összegét megállapítja, abba a kötbér, üzletdíjmegtérítési összeg és mindennemű melléktartozás is beszámítandó, a közjegyzői okiratban kikötött elősorolt tartozások összege pedig a megengedett 8%-os kamatot jóval meghaladja; és minthogy az idézett tcz. 1. §-a szerint közjegyző nem vehet fel közokiratot, melyben 8%-nál magasabb kamat köttetett ki, az ezzel ellenkező okirat pedig közokirat, illetve közjegyzői okirat jellegével nem bír, a jelen ügy alapját tevő okirat alapján az 1874: XXXV. tcz. 111. §-ánál fogva végrehajtás elrendelésének helye nincs (1912. július 25. 2561/912.)

A kir. Curia: A másodbiróság végzését helybenhagyja.

Indokok: A másodbiróság helyesen mondotta ki, hogy a végrehajtási kérvény alapjául szolgáló okirat közjegyzői okirat erejével nem bír. Az 1877: VIII. tcz. 1. §-a második bekezdésének másodbirósági értelmezését helyesnek kellett elfogadni, mert e részben a törvény szavának értelme kétséget fenn nem hagy; s mert a 8. § azt a rendelkezést tartalmazza, hogyha a 8%-nál magasabb kamat a törvény hatálybalépte előtt felvett okiratban van kötelezve, annak 8%-ára való leszállítását nem akadályozza, az okirat azonban közokirat erejét megtartja, mely utóbbi rendelkezés kivételt állapít meg az 1. §-ban foglalt általános rendelkezés alól. Ezek után a másodbiróság végzését helybenhagyni kellett indokai-ból és azért, mert a végrehajtás alapjául szolgáló okiratban a végrehajtató foglalkozására nézve t. főszolgabirónak van megjelölve, s maga a kölcsönszerződés sem tartalmaz oly adatokat, amelyek alapján a végrehajtató követelése az 1877: VIII. tcz. 9. § b) pontja alá vonható olyan követelésnek lenne minősíthető, amely bejegyzett kereskedőknek kölcsönös kereskedelmi ügyleteiből ered. (1913. jan. 29. 5044/912.)

*

67. A szabadkai kir. tszék: A halálesetfelvétel szerint felperes a törvényes leszármazók nélkül elhalt S. I. oldalági rokona, s az alapon az örökhagyó által alkotott végrendelet megtámadására jogosult. Felperes az A) alatt csatolt végrendeletet azért támadja meg, mert az A. M. kir. közjegyző irodájában készült, kir. közjegyző pedig magánvégrendeletet fel nem vehet. A végrendeleten sem a kir. közjegyző, sem kamarailag bejegyzett helyettese nem szerepel, közjegyző által készített okiratnak pedig csak az tekinthető, melyet ezek egyike névalírásával ellátott, s az 1874: XXXV. tcz. 58. §-ában foglalt rendelkezés is csak ily okiratokra vonatkozhatik. Ha valóban bizonyulna is azon kereseti állítás, hogy a kir. közjegyző irodájában ennek irodaszemélyzete készítette ezen végrendeletet, az az

idézett törvényszakasz alapján nem érvényteleníthető azon az alapon, hogy a közokiratba foglalva nem lett, mert ha a kir. közjegyző hozzájárulása nélkül, aminek ellenkezőjét a fenforgó esetre felperes maga sem állítja, irodájában az alkalmazottjai okiratot vesznek fel, az magánokirat tekintete alá esik s annak érvénye a magánokiratokra előirt törvények és jogszabályok szerint bírálendő el, azért abban az irányban följánlott bizonyítása, hogy a végrendeletben szereplő tanúk a kir. közjegyző alkalmazottja-e vagy sem, mellőzni kellett, mert ezen végrendelet nem lévén közvégrendelet, jelen esetben a közvégrendeletekre előirt alaki szabályok alkalmazást nem nyerhetnek. Felperes ezen végrendeletet, mint magánvégrendeletet, mely az 1876: XVI. tcz.-ben előirt kélékeknek megfelelően van kiállítva, nem támadja meg, ezért ezen végrendeletet érvényesnek kellett kimondani. A B) alatt csatolt pótvégrendelet pedig a felperes jogait nem érinti, mert ebben akként helyesbíti az A) alatti magánvégrendeletet, hogy a S. J.-nak hagyott $1\frac{1}{4}$ lánctól $\frac{1}{4}$ lánctól hagy S. B.-nak; minthogy az érvényes A) alatti végrendelet szerint felperes ezen $1\frac{1}{4}$ lánctól földből nem részesül, teljesen közömbös reánézve az, hogy az egész S. J. kapja-e, vagy hogy abból S. M. is kap egy részt, minthogy a pótvégrendeletben nem foglaltatik az A) alatti végrendeletben fel nem vett hagyatéki vagyronról rendelkezés, ekként felperesre nézve e pótvégrendelet nem sérelmes, felperes ezen végrendelet érvénytelenítése iránti keresetével ez alapon volt elutasítandó. Minthogy jelen pernek a végrendelet érvényessége vagy érvénytelensége képezte tárgyát, a hagyatéki eljárás folytatása végett az 1894: XVI. t.-cz. 88. §-a alapján ezen ítélet kapcsán az összes hagyatéki iratoknak a kir. járásbirósághoz visszaküldését elrendelni kellett.

A szegedi kir. tábla: Az elsőbiróság ítéletét helybenhagyja, mindazonáltal mellőzi az iratoknak a hagyatéki bírósághoz való áttétele iránt tett rendelkezését.

Indokok: A kir. tábla az elsőbiróság ítéletét a tényállásnak azzal a kiegészítéssel, hogy felperes bizonyítékot sem ajánlott fel arra nézve, hogy az A) alatti magánvégrendelet akár az A. M. kir. közjegyző irodájában, akár más helyen ugyan, de a nevezett kir. közjegyzőnek vagy helyettesének a közreműködésével készült; indokai alapján hagyta helyben, mégis az ítélet kiadmányának a hagyatéki bírósághoz való áttétele iránt tett rendelkezést mellőzte azért, mert a hagyatékot a szabadkai kir. járásbiróság az 1910. Ö. 154/1. sz. végzésével már átadta, a felperes pedig keresetével elutasítván, az 1894: XVI. t.-cz. 88. §-ának az az esete, mikor az ítélet a hagyatéki bírósághoz az örökösödési eljárás folytatása végett átteendő, nem forog fenn.

A kir. Curia: A másodbiróság ítéletét indokai alapján azzal hagyja helyben, hogy az elsőbiróság ítéletében az ítéletnek a hagyatéki bírósággal való közlésére vonatkozóan tett, de a másodbiróság ítéletében mellőzött rendelkezést visszaállítja. (1913. jan. 7. 2862/1912.)

Telekkönyvi rendtartás.

68. *A budapesti kir. ítélőtábla:* Az elsőbiróság végzését megváltoztatja, kérelmezőket az elidegenítési tilalom feljegyzése iránti kérelmével elutasítja; mert a Curia 74. szám alatt kelt teljes ülési polgári döntvényének indokolásában kifejezésre jutott jogi álláspont szerint, hogy az elidegenítési tilalom valamely ingatlan állagára vonatkozóan telekkönyvileg érvényesen feljegyezhető legyen, a többi feltételen kívül még az is szükséges, hogy az az ingatlan telekkönyvi átruházásával egyidejűleg és kapcsolatosan jegyeztessék fel. Minthogy azonban az elidegenítési tilalom feljegyzése ezúttal önállóan s nem tulajdonjog bejegyzésével egyidejűleg és azzal kapcsolatosan kéretett, de sőt tulajdonátruházás F. Gy. részéről az okirat szerint nem is történt: ugyanazért a tulajdoni korlátozás feljegyzésének helyt adni nem lehet.

A kir. Curia: a másodbiróság végzését megváltoztatja és az elsőbiróság végzését hagyja helyben;

mert az A) alatti okiratban kikötött elidegenítési tilalom tkvi feljegyzése a kérvényezőknek öröklési igénye biztosításául van megállapítva, már pedig a kir. Curia 74. sz. polg. döntvénye harmadik személyeknek az ingatlan állagára vonatkozó igénye biztosításául ily korlátozásnak önállóan és nem a tulajdonjog bejegyzésével egyidejűleg kért tkvi feljegyzését is nem zárja ki;

mert eszerint a tkv. rend. 81. és 82. §-ai kélékeinek megfelelően kiállított okirat alapján a kért feljegyzésnek helye lévén, az elsőbiróság tkvi akadály nem létében az elidegenítési tilalom tkvi feljegyzése iránt helyesen rendelkezett. (1913. február 26. 5575/1912 sz.).

*

69. Olyan kérelem, melynél fogva alperesek elsősorban törlési engedély kiadására volnának kötelezendők és csak ennek elmulasztása esetében kötelezetenének annak eltűrésére, hogy felperesek a zálogjog kitörlésének bekebelezését az ítélet alapján a telekkönyvi hatóságnál kérvényezés útján eszközölhessék ki, telekkönyvi törlés iránti perekben már azért sem foghat helyet, mert annak az előfeltételnek a bekövetkezése, hogy a törlési engedély ki nem adatott, a telekkönyvi rendelet értelmében a telekkönyvi hatóságnál kérvény útján nem igazolható. (Curia 1913. február 18. 1789/1912. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

70. A végrendelet érvényessége, illetve érvénytelensége egyedül azon az alapon bírálendő el, amely e részben magában a keresetben van előterjesztve, s az, ami erre vonatkozóan a későbbi periratokban, mint a végrendeletnek további megtámadási alapjául van előadva, csak akkor jöhet figyelembe, ha ez ellen az alperes kifogást nem emel, vagy pedig azt a felperes a végrendeletnek korábbi meg nem tekinthetése miatt már a keresetben elő nem terjeszthette. Alperesek ellenezték, hogy figyelembe vétesék az, amit felperes válasziratában a végrendelet érvénytelensége okául felhozott, ennél fogva s azért, mert a felperesnek módjában állott már a kereset megindítása előtt is meggyőződni arról, hogy az örökgyó névalírása a végrendeleten van-e és miként feltüntetve, s felperes e szempontból a végrendeletet keresetében meg nem támadta, a végrendelet érvényességét csak azon alapon lehet megbirálni, amelyet felperes e részben a keresetben felhozott. Felperes keresetében a végrendeletet egyedül azon alapon támadta meg, hogy miután az örökgyó vak volt, érvényes magánvégrendeletet nem alkothatott. Az 1876: XVI. t.-cz. 21. §-a, sem egyéb törvényes rendelkezés azonban ilyen jogszabályt nem tartalmaz, az *állandó birói gyakorlat értelmében pedig vakok magánvégrendeletet is érvényesen alkothatnak*. Ezeknél fogva a felperest keresetével el kellett utasítani. (Curia 1912. decz. 17. 2892/1912.)

*

71. Az örökgyó hagyatékában természetben megvolt, de később eladott ingatlan értékéül az örökösödés és közszerzemény megállapítása szempontjából nem az örökgyó halála idejében volt érték, hanem az eladásból befolyt vételár tekintendő. (Curia 1913. jan. 21. 4033/1912.)

*

72. Az utóöröklési igények az örökség megnyitásával keletkeznek és válnak érvényesíthetőkké; következésképp elévülésük is az örökség megnyitásával veszi kezdetét. (Curia 1913. január 8. 2757/1912.)

*

73. A felperes apja B. G. s a néhai B. Z. közt gyermekeik eljegyzésére való tekintettel létesített szerződés tartalma a másodbiróság által helyesen állapítottatott meg. Ez a szerződés azonban tartalma szerint nem örökösödési szerződés, mert a szerződő

felek nem a saját vagyonukról, s nem a maguk elhalálása esetére intézkedtek, hanem a szerződésben részt sem vett gyermekeik, mint jövődöbeli házastársak elhalálása esetére rendelkeztek olyan vagyonról, melyet ők gyermekeik tulajdonába átadni egymással szemben magukat kölcsönösen kötelezték. Ez a szerződés tehát az 1876: XVI. t.-cz. 33. §-ában előirt kellékek hiánya miatt érvénytelennek nem tekinthető. Ennek daczára a másodbiróság helyesen utasította el felperest keresetével. A kereset alapjául vett vonatkozásában ugyanis a szerződés az annak megkötésében részt nem vett B. M. halála esetére olyan vagyon felett intézkedik, amelyet a szerződés szerint a néhai B. Z. a nevezett tulajdonába bocsátani tartozott; ezen rendelkezéshez azonban, a dolog természeténél fogva B. M.-nak, mint a vagyon tulajdonosának a törvény által előirt alakszerűségek megtartása mellett kifejezésre juttatott hozzájárulására volt volna szükség; ennek hiányában pedig az a rendelkezés hatályossá nem válhatott, s így felperes ezen szerződésből jogokat nem származtathat. (Curia 1913. január 28. 3191/1912.)

*

74. Ha a végrendeleti örökös a végrendeletben neki hagyott örökséget elfogadta, az örökgyónak a végrendeletben foglalt meghagyását teljesíteni tartozik, amennyiben a meghagyás teljesítése nem lehetetlen, vagy a jó erkölcsökbe nem ütközik s utólag az örökség elfogadása után a végrendeleti örökös nem védekezik azzal, hogy az örökség értéke kevesebb, mint amennyi értékű a meghagyás (sírbolt és emlékkő) teljesítése, mert e tekintetben az örökség elfogadásakor tartozott nyilatkozni. (Curia 1912. decz. 17. 2378/1912.)

*

75. Az örökös hitelezője a kötelesrészt sértő ajándékozás érvényét az adósnak beleegyezése nélkül csak azon esetben jogosult megtámadni, hogyha az örökgyónak a törvényes örökös kötelesrészét sértő rendelkezése a kedvezményest is terhelő rossz-hiszeműségen alapul és a törvényes örökös is mint adós kötelesrészének érvényesítéséről hitelezőjének kijátszása végett mond le. (Curia 1913. január 22. 3070/1912.)

*

76. A peres vagyon felperes szerint B. J.-ről, a közös törzsről szállott N. A.-né B. J.-ra s az örökgyó ettől kapta ajándékba. Tekintettel arra, hogy az örökgyó nem állott törvényes öröklési kapcsolatban N. A.-néval, mivel azon időben, mikor örökgyó meghalt, az akkor még életben levő ajándékozóval törvényes örök-

lési kapcsolatban éppen maga a felperes állott, a peres vagyomban ági öröklésnek helye nem lehet, mert olyan esetben, midőn a közös törzsről szálló vagyon a közös törzs egyik leszármazójáról végrendelet vagy ajándék útján a közös törzs egy másik leszármazójára hárul ugyan, de olyanra, aki a végrendelkezővel vagy ajándékozóval törvényes öröklési kapcsolatban nem áll, az ekként áthárult vagyona a hitvestársi örökléssel szemben ági öröklésnek helye nincs. (Curia 1913. febr. 5. 3530/912.)

*

77. A fiu atyjától utóörökléssel terhelt vagyont örököl. A fiu halála után özvegye ezen vagyona özvegyi jogot csak akkor érvényesíthet, ha igazolja, hogy az atya hagyatékának tárgyalásakor már felesége volt a fiunak, már akkor özvegyi jogra igényjogosultsággal birt volna, és hogy azáltal, hogy férje az utóörökléssel terhelt atyai hagyatékot elfogadta, a nő özvegyi jogának a törvény által biztosított legkisebb mértékétől, t. i. a lakás s illő tartás kiszolgáltatásától is elesett. (Curia 1913. febr. 5. 5755/912.)

*

78. Noha a házasság az osztrák polgári törvény hatálya alatt kötött is, a magyar törvényeknek 1861. évi július 23-án történt visszaállítása után szerzett javakra nézve a hazai törvények rendelkezései alkalmazandók (Curia 1913. jan. 14. 2803/1912.)

*

79. Az elsőbíróság ítéletében a per adatainak megfelelően megállapított tényállás szerint bizonyítást nyert az a körülmény, hogy örökhagyónak P. F. nevű férje, akivel 1865. évi július hó 13-ik napján érvényes házasságra lépett, 1885. évi október hó 25-én halt el; következésképp a férj életében, vagyis 1878. évi márczius hó 24-én az örökhagyó és az elsőrendű alperes közt létrejött házasság érvénytelenségét helyesen állapították meg az elsőbíróságok. Az nem vitás, hogy az örökhagyó és az elsőrendű alperes közt létrejött házasság az örökhagyó elhalálásával szűnt meg s így szem előtt tartva azt, hogy az örökhagyó valódi házastársa az örökség megnyílt idejében már nem volt életben, az a kérdés, mely az oldalági örökösök és az elsőrendű alperes közt vitássá vált, hogy az örökhagyó szerzeményi vagyonában való örökösödésre ki van hivatva, abból a szempontból bírálendő meg, hogy elsőrendű alperesnek házasságkötése jóhiszeműnek tekinthető-e? A perben nem merült fel adat arra nézve, hogy elsőrendű alperes a házasságkötés idejében tudomással birt volna

arról, hogy örökhagyónak házassága még akkor nem szűnt meg; sőt abból a tényből, hogy az ellenirathoz mellékelt útlevél tanúsítása szerint örökhagyó hajadon leányként vándorolt ki Amerikába, megállapítható, hogy elsőrendű alperes örökhagyóval jóhiszeműen lépett házasságra.

Jogszabály ugyan, hogy nincs helye hitvestársi öröklésnek, ha a házasság érvénytelen volt, ámde ez alól a szabály alól kivételt képez a jóhiszeműleg történt házasságkötés akkor, amidőn a házasság, mint a jelen esetben is, az egyik házastárs halálával szűnt meg, mert a vélt házasságnak következménye az, hogy az ilyen házasságból a jóhiszemű félre ugyanazok az előnyök hárulnak, mintha a házasság érvényes lett volna: következképp reá nézve fennáll az öröklési kapocs s így általa a hitvestársi öröklés sikeresen érvényesíthető. Nem vitás a peres felek közt, hogy az örökhagyó hagyatékához tartozó ingatlan szerzeményi vagyont képez, minélfogva a most vázolt jogszabály szemelött tartásával mindkét elsőbíróság ítéletének megváltoztatása mellett, ezt az ingatlant hitvestársi öröklés címén az elsőrendű alperesnek megítélni kellett; de mert a hagyatéki iratok tanúsítása szerint a peres felek közt nem volt vitás, hogy örökhagyó szüleitől, tehát a felperesek és a másodrendű alperes közös ágától 692 korona 64 fillért örökölt, ennélfogva elsőrendű alperest ezen ági értéknek a felperesek és a másodrendű alperes részére leendő kiadására kötelezni kellett. A perköltség kölcsönös megszüntetése a per körülményein és különösen azon alapszik, hogy elsőrendű alperes házasságának jóhiszeműsége csak e per során nyert megállapítást. (Curia 1913. márczius 5. 4089. sz.)

*

80. Örökhagyó csekély javadalmazással alkalmazott gazdaszt volt ugyan, minthogy azonban semmiféle adat nem merült fel arra nézve, hogy az örökhagyó magasabb képzettséggel birt volna, honoratiornak nem tekinthető s ennélfogva vagyonában házastársát közszerzői jog illeti meg. A szülők életében azok bármelyike által a gyermeknek örökrészebe betudandólag juttatott értéket mindkét szülő által együttesen adottnak kell tekinteni. (Curia 1913. jan. 22. 4219. sz.)

*

81. Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint leszármazók és ezek családtagjainak megajándékozása esetében a megajándékozottak részéről a sortartás kifogása sikerrel nem érvényesíthető, hanem a kedvezményezettek a szükségörökösökkel szemben a köteles rész tekintetében kedvezményeik arányában külön-külön és

nem egyetemlegesen felelnek, még pedig olyanformán, hogy a törvényes öröklési kapcsolatban nem álló kedvezményezett a neki juttatott kedvezmény egész értékével, a törvényes öröklésre jogosított pedig csak a törvényes örökrészét felülhaladó kedvezmény arányában felelős. (Curia 1913. febr. 18. 3441/912. sz.)

*

82. Olyan személy részére, aki az örökhagyó halála idején még nem létezett, és meg sem fogant (méhmagzat), az öröklési jog nem nyilhat ugyan meg, de az ilyen még csak jövőben esetleg születendő személynek örökösse váló kinevezése mégis joghatályal bír mint utóörökösnevezés, mert utóöröklési jogot nemcsak az örökség megnyilta idején már létező személy és méhmagzat, hanem valamely meghatározott személynek csak jövőben születendő gyermekei is nyerhetnek. (Curia 1913. febr. 5. 3440/912.)

*

83. Ha a hitbizomány alapítója az alapítástól eltérően, beleegyezett abba, hogy a hitbizomány még az ő életében lépjen életbe s a hitbizománynak szánt ingatlanokat az első várományosnak tényleges birtokába bocsátotta s megengedte azt is, hogy az ő tulajdonát képezett ingatlanokra a hitbizományi minőség a telekjegyzőkönyvben is kitüntetésék: az alapító ezen ingatlanok felett való rendelkezési jogát elvesztette s az ingatlanok a hitbizományi jogszabályok alá kerültek. Ezért a hitbizományi ingatlanok tőkévé változtatásának egyedül az életben lévő alapító ellenzése nem lehet akadály. (Curia 1913. jan. 28. 6309/912.)

*

84. A *soproni kir. törvényszék* a keresetet elutasítja.

Indokok: A B) a házassági és örökösödési szerződés szerint felperes mint feleség és alperes mint férj egymásközt vagyonszövetséget létesítettek olyformán, hogy a vagyonszövetségbe felperes 1600 K készpénzt és 200 K ingatlant, alperes 900 K ingatlant és 200 K ingót vitt be.

Felperes a házassági és örökösödési szerződésnek érvénytelenítését s a részéről a vagyonszövetségbe vitt ingatlanra alperes javára bekebelezett tulajdonjog törlését, alperesnek 2000 K-ában marasztalását kéri az alapon, mert alperes vele durván bánt, ütötte-verte, testi sértéseket okozott neki, szájába petróleumot öntött, úgy hogy férjét, alperest kénytelen volt elhagyni, ki most mással él közös háztartásban s felperest vissza nem fogadja.

Minthogy azonban a felperes és alperes közti házasság jogerősen felbontva nincs, ágytól és asztaltól jogerősen elválásztva nincsenek, anélkül pedig a törvényes követelmények betartásával kötött házassági szerződés, mint kétoldalú szerződés egyoldaluan sem nem érvényteleníthető, sem fel nem bontható; minthogy a feleség a vagyonszövetség megszüntetését, továbbá a vagyonszövetségbe vitt, s a férj kezelésébe átadott dolgokat és házbútort a házasság tartama alatt jogosan nem követelheti: őt keresetével el kellett utasítani. (1912. jan. 17. 207/912.)

A *győri kir. tábla*: Az elsőbíróság ítéletét helyben hagyja indokaiból és azért, mert az 1894:XXXI. t.-cz. 89. §-ából is kitűnik, hogy a nem vétkes házastárs a házasság fennállása alatt a másik házastársnak ajándékozott dolgokat csak a házasság felbontása, esetleg a 104. és 105. §-ok értelmében az ágytól és asztaltól elválás iránt indított perben, vagy a házasság felbontásától számított 1 év alatt folyamatba tehető külön keresettel követelheti vissza. (1912. április 1. 691/912.)

A *kir. Curia*: A másodbíróság ítéletét az elsőbíróság ítéletéből átvett indokaiból helyben hagyja. (1913. jan. 21. 3071/912.)

*

85. Az 1881: LX. t.-cz. 80. §-a szerint a nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézeteknél, betéti könyvecskére elhelyezett készpénzbeli összeg lefoglalható ugyan az esetben is, a betéti könyv a végrehajtás foganatosításakor meg nem található, ha egyébként az idézett §-ban felsorolt egyéb körülmények fenforognak, de a foglalás hatálya attól függ, hogy a követelés érvényesítéséhez szükséges okirat utólag megszerzettessék vagy szabályszerű eljárás útján megsemmisítettessék.

Ebből következik, hogy a takarékpénztári betétkönyvnek birtokosával szemben a betéti könyvön alapuló követelés lefoglalása nem hatályos és hogy a betéti könyv birtokosa fel van jogosítva a takarékbetét felvételére még akkor is, ha az a betét az idézett § második bekezdése értelmében lefoglaltatott.

Nem akadály erre nézve az alapszabály 54. §-ának a betéti könyvre is rávezetett második bekezdés sem, mert az alapszabály ezen intézkedése csak arra az esetre vonatkozhatik, ha a foglalás hatályos, aminek a feltétele azonban a betéti könyv utólagos megszerzése vagy szabályszerű eljárás útján megsemmisítése.

Minthogy a betéti könyv a S. M. ellen vezetett végrehajtások alkalmával meg nem találtatott, sem pedig a végrehajtatók által utólag meg nem szerzettetett, hanem azt a felperes C) alatt ezen perhez csatolta, alperest a betéti összegnek a felperes kezére megfizetésére kötelezni kellett. (Curia 1913. jan. 9. 571/912.)

*

86. A végrehajtást szenvedő adósát kötelezi az a letiltási rendelvénnyel is, mely részére nem vétbizonyítvány mellett, hanem ajánlott levélben kézbesített. (Curia 1912. márczius 5. 616/911.)

*

87. A megajándékozott ellen az ajándékozó hitelezője által az ajándékozási szerződés hatálytalanítása iránt indított keresetnek egyik előfeltétele az, hogy a hitelezőnek a követelése az ajándékozó adós ellen már jogerősen vagy megítéltetett, vagy pedig a hitelező annak a megítélését az ajándékozási szerződésnek vele szemben való hatálytalanításával és alperes marasztalásával együtt kéri. (Curia 1913. január 7. 2211/1912.)

*

88. Az állandóan követett birói gyakorlat értelmében nincs kötelező joghatálya az olyan versenytilalom kikötésének, amelyben az üzletét átruházó fél az azt átvevő féllel szemben az átruházott üzletével hasonló üzletnek nyitásától, illetve folytatásától, habár helyileg korlátozottan — minden időbeli korlátozás nélkül — eltiltatik. (Curia 1913. febr. 27. 782/1912. sz.)

Közlemények.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete
f. évi február hó 23-án tartotta meg rendes évi közgyűlését.

Szabó Albert elnök üdvözlöi a megjelent tagokat és a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesületének évi rendes közgyűlését megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére *dr. Bartha Nándor* kir. közjegyzőhelyettes urat, a hitelesítésre pedig *Baditz Lajos* és *dr. Rónay Károly* közjegyző-urakat felkéri — és a következő előterjesztést teszi:

Tisztelt Közgyűlés!

Egyletünk a letelt évben épen úgy, mint az előző években minden irányban igyekezett a kar érdekeinek előmozdításán munkálkodni s hogy ennek daczára eredményeket elérni nem sikerült, ennek oka rajta kívül álló azoknak a mostoha viszonyoknak tudható be, melyek megbénították minden téren a cselekvést. Ezek a

mostoha viszonyok azonban leginkább befolyásolták a törvényhozás működését és különösen az olyan speciális törvényalkotásokat, amelyek karunkat közelebbről érdekelhetnék. Egyetlen törvényhozási intézkedés csakis a hagyatéki eljárásra vonatkozik, amely azonban az osztálykivonatokkal kimerült. Ez az intézkedés sem közvetlenül a közjegyzői kérdés megoldását, hanem inkább a bíróságok munkaterheinek könnyítését célozta, és bár még rövid idő telt el az életbeléptetés óta, máris azt lehet tapasztalni, hogy a kívánt cél sem érhető el. A bíróságok munkaterhei így sem apadnak, mert daczára annak, hogy az átadási végzés pótlására szolgáló osztálykivonatok készen rendelkezésre állanak, mégis annyi munkát kell, hogy teljesítsen a bíró, mint azelőtt, mivel ahhoz, hogy az osztálykivonatoknak végzés jelleget adhasson, szükséges előbb az összes hagyatéki iratok áttanulmányozása, ami éppen olyan nagy akadálya a gyors elintézésnek, mint amilyen a múltban is fennforgott.

Az eddigi tapasztalatok tehát az elérni kívánt eredményt nem igazolják és mindinkább előtérbe nyomul az a felfogás, hogy a hagyatéki ügyeknél a bírósági munkaterhek csakis akkor szűnhetnek meg, ha az egész hagyatéki eljárásnak birói sanctiót nem igénylő része a közjegyzők hatáskörébe utaltatnék.

Általában nemcsak a hagyatéki ügyekben, de egyéb peren kívüli ügyekben is — amennyiben birói intézkedés nem szükséges — a közjegyzői tevékenységnek igénybevétele volna az egyedüli mód arra, hogy a bíróságok munkaterhei apasztassanak és ennek folytán a bíró az őtet illető ítélezési hivatás teljesítésében adminisztrációs munkák által akadályozva ne lehessen.

E tekintetben bírósági körökben is kialakult a megfelelő nézet, mert általában az a felfogás kezd tért hódítani, hogy úgy a hagyatéki ügyekben, mint más perenkívüli ügyekben addig, míg a békés utoni rendezés lehetséges, a közjegyző eljárása megnyugvással és eredményesen igénybevehető s ennek legmegfelelőbben kifejezést is adott a kolozsvári királyi ítélő tábla nagyérdemű elnöke a múlt évben megtartott jogászgyűlés idejében az erdélyrészi jogi közlönyben megjelent kiváló cikkében. Hogy azonban erre vonatkozólag mikor történik valamely törvényhozási intézkedés, ezt a jelenlegi viszonyok között előrelátni nem lehet.

Nekünk tehát csakis a várakozás és reménykedés álláspontjára kell helyezkedni és még a memorandumok segítségével sem

nagyon bizhatunk, amit ezt intézményünk 38 éves életében már igen gyakran tapasztaltuk.

Azonban Egyletünk a kedvezőtlen viszonyok dacára sem mulasztotta el a körülmények szerint szükséges, kívánatos és lehető működést kifejtteni, mert amint Közlönyünkben is méltóztattak meggyőződni, különféle felterjesztések intéztettek a nagyméltóságú m. kir. Igazságügyminister úrhoz, melyekre nézve a titkári jelentés fog beszámolni.

Ezen felterjesztések közül csak az írógépek használatára vonatkozóan volt némi eredménye annyiban, hogy e tekintetben az összes közjegyzői kamarák véleményei is bekértek s mivel tudomásom szerint ezek a vélemények egyhangulag kedvezők és az igazságügyministeriumban sem zárkoznak el a kérdés elől, — valószínűnek látszik, hogy a kívánt eredmény mielőbb el fog éretni.

Elérkeztem előterjesztésem végéhez, de mielőtt azt befejezném, még szomorú kötelességet is kell teljesítenem, mert a halál nem kímélte kartársainkat sem és sokan távoztak el egy év alatt.

Bejelentem tehát, hogy az Egylet tagjai közül a múlt évben elhaltak:

Markó Sándor, Nagy Vilmos, Polányi Géza, Sebessi Ákos, Schilling Rudolf, Szabó Imre, Szópek Károly és Végh János. Mindnyájan kiváló és érdemes tagjai voltak karunknak s ezért indítványozom, hogy emlékeik jegyzőkönyvileg megörökíttessenek.

Előterjesztésemet befejezván, van szerencsém jelenteni, hogy az Egylet többi ügyeiről a további tárgysorozat fog beszámolni.

Kérem tehát előterjesztésem tudomásul vételét.

A közgyűlés az elnök előterjesztését tudomásul veszi és az elhalt egyleti tagok emlékét jegyzőkönyvileg megörökíttetni határozza.

Dr. Szécsi Ferencz előterjeszti a titkári jelentést, melyben az Egylet központi választmányának 1912. évi működéséről beszámol és kiemeli, hogy a központi választmány egyfelől teljesítette azon megbízatását, mely a nyugdíjintézet kiválása folytán szükséges egyleti új alapszabályoknak elkészítésére vonatkozott, továbbá a következő felterjesztéseket intézte az Igazságügyminister úrhoz, és pedig:

- a hagyatéki eljárásban előírt osztálykivonatokról,
- a birói és ügyvédi vizsgák egyesítéséről,

a közjegyzői állásokra vonatkozó sérelmes kinevezési rendszerről,

az írógépeknek a közokirati hiteles kiadványoknál való használatáról.

Továbbá kiemeli a jelentés, hogy az Egyletnek összesen 193 tagja van és pedig 185 közjegyző és 8 helyettes, — ami nagyon elszomorító tény.

Végül az Egylet a múlt évben 2 segélyt utalványozott.

A közgyűlés a titkári jelentést egyhangulag tudomásul vette.

Dr. Bartha Nándor pénztáros előterjeszti az Egylet és segélyegyleti pénztár mérlegeit és jelentésében kiemeli, hogy a múlt év december 31-én az egyleti vagyon 19537 K 50 f-t, a segélyalap vagyona pedig 721 koronát tett. Továbbá jelenti, hogy a múlt évben az Egyletnek 1117 K 25 fill. tiszta bevétele maradt s indítványozza, hogy az alapszabályok X. fejezete alapján ennek a tiszta bevételnek 50%-a vagyis 558 K 62 fill. a közjegyzői nyugdíjintézet alapjához átutaltassék és egyben kéri az egyleti központi bizottság és pénztárosa részére a felmentvényt.

A közgyűlés a pénztáros jelentését tudomásul veszi, a közjegyzői nyugdíjintézet alapja javára az 558 K 62 fill. járulékot átutalja és úgy a központi bizottságnak, mint pénztárosának a felmentvényt egyhangulag megadja.

Dr. Róth Zsigmond előterjeszti a közjegyzői nyugdíjintézet állására vonatkozó jelentést és előadja, hogy a nyugdíjintézet vagyona a múlt évi zárlat szerint értékpapirokban 338.000 K, készpénzben 38.169 K, összesen 376.169 K volt. Továbbá előadja, hogy jelenleg négy nyugdíjazott van, kik egyenként 1600 K évi nyugdíjat élveznek; végül jelenti, hogy a fenti alaptőkét az „Országos központi takarékpénztár“ kezeli s a vizsgálat alkalmával meggyőződött a kiküldött bizottság, hogy a Nyugdíjintézet vagyona hiánytalanul rendelkezésre áll és biztos helyen őriztetik. Egyben indítványt tett, hogy a rendelkezésre álló készpénz, mivel jelenleg 5½%-ot jövedelmez, betétként kezeltessek.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a jelentést s az indítványhoz hozzájárult.

Elnök előterjeszti, hogy mivel a múlt évi közgyűlésen elhatározott, hogy az Egylet és az általa alakított Nyugdíjintézet egymástól elválasszassanak s ezért az alapszabályok is módosíttassanak, ennek alapján a kiküldött bizottság által szerkesztett egyleti

új alapszabályok tervezetét az Egylet összes tagjainak tanulmányozás végett elküldte és tárgyalás alá bocsátja ezen alapszabálytervezetet.

Dr. Rónay Károly indítványozza, hogy mivel az új alapszabályok tervezetét minden egyleti tag megkapta, tekintessék ezen tervezet felolvasottnak és jelenleg csakis az I—XVII-ig terjedő fejezetek czimeinek olvasásával vezetessék be a tárgyalás és felolvassa az alapszabályok fejezeteinek czimeit.

A közgyűlés tekintettel arra, hogy az Egylet minden tagja megkapta a tervezetet s ezt módjában volt elolvasni, a *dr. Rónay Károly* indítványához egyhangulag hozzájárult és az alapszabálytervezet felolvasottnak nyilvánítván, egyúttal az előterjesztett új alapszabályokat teljertalmulag az Egylet alapszabályainak egyhangulag elfogadta és kijelenti, hogy ezáltal a közjegyzői nyugdíjintézetet önálló intézménynek elismeri s ezen intézményre eddig fennállott felügyeleti jogát megszüntetnek tekinti.

Egyben utasítja az Egylet központi bizottságát, hogy az így elfogadott alapszabályoknak kormányhatósági jóváhagyása iránt a szükséges eljárást teljesítse s ennek megtörténte után a megerősített alapszabályokat az Egylet minden tagjának egy-egy példányban küldje el és mindezekről a közjegyzői nyugdíjintézet felügyelő bizottságát jegyzőkönyvi kivonattal értesítse.

Elnök jelenti, hogy a közgyűléshez indítvány nem tétetett és minthogy így a kitűzött tárgysorozat kimerült, megköszönve a tagok szives megjelenését, a közgyűlést bezárja.

*

Vitás elvi kérdés. A m. kir. Curia közpolgári jogegységi tanácsa legközelebb a következő vitás kérdést fogja eldönteni: „Ha hosszabb lejáratú kölcsönnek időelőtti visszafizetése esetére a kamatokon felül kártalanítási (storno) díj fizetése is kikötött és a követelés nem kereskedelmi vagy váltó, hanem polgári peres eljárás útján érvényesítették, a kártalanítási díj, amennyiben az a kikötött kamattal együtt a 8°/o-ot egészben vagy részben meghaladja, az 1877 : VIII. t.-cz. 2. és 4., valamint az 1883 : XXV. t.-cz. 21-ik §-ának rendelkezéseire tekintettel megítélhető-e?”

*

Az örökösödési és végrehajtási eljárásról szóló törvények és azokra vonatkozó rendeletek az igazságügyministernek 1—4/1913. I. M. számú rendeletei értelmében Fiume város és kerületében 1913. évi október hó 1-én életbelépnek.

*

A törvénytelen gyermek anyjának a vélelmezett atyával kötött egyezsége. A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla felülvizsgálati tanácsa G 69/2/913. szám alatt kimondotta, hogy a törvénytelen gyermek tartásáért indított perben, ha a vélelmezett atya az anyával — a kiskoru részéről való gyámhatósági jóváhagyás nélkül — köt oly egyezséget, mely szerint az atyai tartási kötelezettségét egyszersmindenkorra megszüntetendő, bizonyos meghatározott összeget készpénzben az anya kezére megfizet, ennek, az anya által felvett összegnek, a gyermek részére és nevében érvényesített tartásköltség igénybe leendő beszámítása helyt nem foghat, hanem a kielégítési összeg megfizetésének ténye a törvénytelen gyermeknek tartási igényét a vélelmezett atyával szemben, csupán a multa s arra az időre nézve szünteti meg, amely időre az anya a tartást már tényleg teljesítette.

*

Személyi hírek. Kir. közjegyzőkké kinevezettek *dr. Wagner Béla* budapesti kir. közjegyzőhelyettes Kecskemétre és *dr. Puchlin Kázmér* kassai kir. közjegyzőhelyettes Szenicére.

Kölcsönösen áthelyeztettek *Beles János* aradi és *dr. Pálmai Lajos* kishajói kir. közjegyzők.

Bradács Gyula ungvári kir. közjegyzőnek Ő Felsége a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a királyi tanácsosi czimet adományozta.